

Athari za Mbinu ya Jigsaw katika Kuimarisha Ufahamu wa Kusoma kwa Wanafunzi wa Libya Wanaojifunza Kiswahili kama Lugha ya Kigeni

Mtafiti

Dr. Badredden Mohamed Salem

Idara ya Lugha za Kiafrika na za Kiasia (Lugha ya Kiswahili)
Kitivo cha Sanaa na Lugha, Chuo Kikuu cha Tripoli

"The impact of the Jigsaw technique on improving reading comprehension among Libyan students learning Swahili as a foreign language"

Badredden Mohamad Salem

Department of African and Asian Languages, Swahili Language, Faculty of Arts and Languages, University of Tripoli, Libya.

Email: b.salem@uot.edu.ly

ABSTRACT : This study investigates the impact of the **Jigsaw technique** on improving reading comprehension among Libyan students learning Swahili as a foreign language at the University of Tripoli. Reading comprehension is a crucial skill in foreign language acquisition, yet challenges such as low motivation and limited participation often hinder learners. The Jigsaw method, a cooperative learning approach developed by Elliot Aronson, requires learners to read different parts of a text and then share their knowledge within groups to build a collective understanding of the entire passage.

A mixed-methods approach was employed to gain a comprehensive view of the effects of the Jigsaw technique. Pre- and post-tests were administered to measure students' progress in reading comprehension, classroom observations were conducted to track patterns of participation and collaboration, and short questionnaires collected learners' perceptions of the learning process. Findings revealed that students who engaged in the Jigsaw technique demonstrated notable improvements in vocabulary acquisition, overall text comprehension, and social interaction during lessons. Group work further enhanced students' motivation and reduced their anxiety about participating in classroom discussions, which is critical in foreign language learning.

This research contributes to the broader discussion on effective strategies for teaching Swahili in non-native contexts. It also provides concrete evidence that cooperative approaches such as Jigsaw can foster reading skills and promote active engagement among learners of African languages.

Keywords: Jigsaw, Swahili language, reading comprehension, effective strategies, cooperative approaches. Libyan students.

"تأثير أسلوب الصور المقطوعة "Jigsaw" على تحسين فهم القراءة لدى الطلاب الليبيين الذين يدرسون اللغة السواحيلية كلغة أجنبية"

بدر الدين محمد سالم

قسم اللغات الأفريقية والآسيوية، اللغة السواحيلية، كلية الآداب واللغات، جامعة طرابلس، ليبيا.

البريد الإلكتروني: b.salem@uot.edu.ly

الملخص: تهدف هذه الدراسة إلى تناول تأثير أسلوب الصور المقطوعة "Jigsaw" على تحسين فهم القراءة لدى الطلاب الليبيين الذين يدرسون اللغة السواحيلية كلغة أجنبية في جامعة طرابلس. يُعد فهم القراءة مهارة أساسية في اكتساب اللغات الأجنبية، إلا أن تحديات مثل ضعف الدافعية وقلة المشاركة غالباً ما تعيق المتعلمين. يتطلب أسلوب "Jigsaw"، وهو نهج تعلم تعاوني طورته Elliot Aronson، من المتعلمين قراءة أجزاء مختلفة من النص ثم مشاركة معارفهم داخل مجموعات لبناء فهم جماعي للنص بأكمله.

تم استخدام نهج متعدد الأساليب للحصول على رؤية شاملة لأثار أسلوب "Jigsaw". أُجريت اختبارات قبلية وبعديّة لقياس تقدم الطلاب في فهم المقروء، وأُجريت ملاحظات صفية تتبع أنماط المشاركة والتعاون، وجمعت استبيانات قصيرة لجمع تصورات المتعلمين لعملية التعلم. كشفت النتائج أن الطلاب الذين استخدموا أسلوب "Jigsaw" أظهروا تحسناً ملحوظاً في اكتساب المفردات، وفهم النص بشكل عام، والتفاعل الاجتماعي أثناء الدروس. عزز العمل الجماعي دافعية الطلاب وخفّف من قلقهم بشأن المشاركة في مناقشات الصف، وهو أمر بالغ الأهمية في تعلم اللغات الأجنبية.

يساهم هذا البحث في نقاش أوسع حول الاستراتيجيات الفعّالة لتدريس اللغة السواحيلية في سياقات غير الناطقين بها. كما يُقدّم دليلاً ملموساً على أن الأساليب التعاونية، مثل لعبة "Jigsaw"، تُعزز مهارات القراءة وتُشجع على المشاركة الفعّالة بين متعلمي اللغات الأفريقية.

الكلمات المفتاحية: الصور المقطوعة، اللغة السواحيلية، فهم القراءة، المشاركة الفعّالة، الأساليب التعاونية. الطلاب الليبيون.

Ikisiri

Utafiti huu unalenga kuchunguza athari za mbinu ya **Jigsaw** katika kuboresha ufahamu wa kusoma miongoni mwa wanafunzi wa Libya wanaojifunza Kiswahili kama lugha ya kigeni katika Chuo Kikuu cha Tripoli. Ufahamu wa kusoma ni stadi muhimu katika ujifunzaji wa lugha, lakini changamoto za motisha na ushiriki mdogo mara nyingi huathiri wanafunzi. Mbinu ya Jigsaw ya ujifunzaji shirikishi iliyoanzishwa na Elliot Aronson, huwapa wanafunzi majukumu ya kusoma sehemu tofauti za matini na kisha kushirikishana maarifa yao ndani ya vikundi ili kujenga uelewa wa pamoja wa maandishi.

Utafiti huu ulitumia mbinu mseto ya ukusanyaji data ili kupata picha kamili ya athari za mbinu ya Jigsaw. Vipimo vya kabla na baada ya somo vilitumika kupima maendeleo ya wanafunzi, uchunguzi wa darasani uliangazia ushiriki na ushirikiano, huku hojaji fupi zikikusanya mitazamo ya wanafunzi kuhusu mchakato wa kujifunza. Matokeo yalionyesha kuwa wanafunzi waliotumia mbinu ya Jigsaw waliboresha ufahamu wao wa msamiati na maana ya matini, huku pia wakiongeza kiwango cha ushiriki na kujiamini katika mijadala. Ushirikiano wa kikundi ulionekana kuongeza motisha na kupunguza hofu ya kushiriki kwa wanafunzi wengi, jambo muhimu katika ujifunzaji wa lugha za kigeni.

Utafiti huu unatoa mchango muhimu katika mijadala wa kimataifa kuhusu mbinu bora za kufundisha Kiswahili katika mazingira yasiyo ya lugha asilia. Aidha, unathibitisha kuwa mbinu shirikishi kama Jigsaw zinaweza kukuza stadi za usomaji na kuongeza ushiriki wa wanafunzi wanaojifunza lugha za Kiafrika.

Maneno Muhimu: Mbinu ya Jigsaw, Kiswahili, Ufahamu wa kusoma, mbinu shirikishi, ushiriki unaofaa. Wanafunzi wa Libya.

Utangulizi

Kusoma ni ujuzi mkuu katika ujifunzaji wa lugha, unaotoa ufikiaji wa msamiati, sarufi, na maarifa ya kitamaduni ambayo inasaidia ukuzaji wa lugha kwa jumla. Kwa wanafunzi wanaosoma lugha ya kigeni, hasa wale ambao hawajui vizuri lugha ya kienyeji kama vile Kiswahili nchini Libya, kusoma kuna jukumu muhimu katika kuwasaidia wanafunzi kujenga uelewa na ufasaha. Hata hivyo, kukuza ujuzi wa kusoma katika lugha mpya kunaweza kuwa changamoto, hasa wakati wanafunzi wana muktadha mdogo wa ulimwengu halisi au uzoefu wa lugha nje ya darasa.

Katika Chuo Kikuu cha Tripoli, wanafunzi wa Libya waliojiandikisha katika Idara ya Afro-Asia husoma Kiswahili kama lugha ya kigeni. Wengi wa wanafunzi hawa wana tatizo kuelewa kusoma, hasa wanaposhughulikia msamiati usiojulikana, miundo changamano ya sentensi, na marejeo ya kitamaduni yaliyopachikwa katika matini. Changamoto hizi mara nyingi husababisha motisha ndogo na ushiriki mdogo katika shughuli za kusoma.

Ili kushughulikia masuala haya, utafiti huu unachunguza matumizi ya usomaji wa Jigsaw, mbinu ya kujifunza kwa kushirikiana iliyoundwa ili kukuza ushirikiano na uwajibikaji wa pamoja miongoni mwa wanafunzi. Katika shughuli ya Jigsaw, kila mwanafunzi anawajibika kuelewa na kuelezea sehemu maalum ya maandishi, ambayo baadaye huirudisha kwenye kikundi chao. Mbinu hii inahimiza ushiriki amilifu, ufundishaji rika, na ufahamu wa kina, kwani wanafunzi hutegemeana ili kujenga uelewa kamili wa nyenzo.

Tatizo ambalo utafiti huu unashughulikia ni uelewa mdogo wa usomaji na ushiriki ulioonekana miongoni mwa wanafunzi wa Libya wa Kiswahili. Mbinu za kimapokeo za mafundisho ya usomaji, ambazo mara nyingi husisitiza usomaji wa mtu binafsi, wa hali ya chini, huenda zisikidhi mahitaji ya wanafunzi wanaonufaika kutokana na mbinu shirikishi zaidi na zenye usaidizi.

Madhumuni ya utafiti huu ni kuchunguza iwapo mkakati wa kusoma wa Jigsaw unaweza kuboresha ufahamu wa usomaji wa Kiswahili miongoni mwa wanafunzi wa vyuo vikuu vya Libya. Kwa kutumia mbinu hii katika kipindi cha muhula, utafiti unalenga kubainisha manufaa na mapungufu ya usomaji wa ushiriki katika muktadha huu.

Maswali ya utafiti:

1- Je, mkakati wa usomaji wa Jigsaw unaathiria kwa kiasi gani ufahamu wa kusoma wa wanafunzi katika Kiswahili?

2- Je, ni changamoto au manufaa gani hujitokeza unapotumia mbinu ya usomaji wa Jigsaw na maandishi ya Kiswahili?

Umuhimu wa utafiti huu upo katika uwezo wake wa kutoa mikakati ya kivitendo ya kuboresha matokeo ya usomaji katika ufundishaji wa lugha za kigeni zinazofundishwa sana. Inaweza pia kutoa mwongozo kwa wanafunzi wanaotaka kufanya maagizo ya usomaji yawe na mwingiliano zaidi, yawalenga wanafunzi, na yanafaa, hasa katika mipangilio ya chuo kikuu cha lugha nyingi na kitamaduni.

Utafiti uliopita:

Misingi ya nadharia ya ujifunzaji shirikishi kupitia mbinu ya Jigsaw inajengwa juu ya dhana ya Vygotsky (1978) ya Eneo la Maendeleo ya Karibu (ZPD), inayosisitiza nafasi ya msaada wa kijamii na ushirikiano wa rika katika kukuza ujuzi wa lugha. Mitazamo ya Piaget na Bruner vilevile inaunga mkono kuwa ujifunzaji wa kugundua na ushirikishwaji tendaji huchoea maendeleo ya utambuzi, jambo linaloendana vyema na msingi wa mbinu ya Jigsaw. Aronson et al. (1970s) waliibua Jigsaw kama mbinu ya kujifunza kwa kushirikiana, ambapo wanafunzi hupewa sehemu za maandishi ili wawe “wataalamu” kisha kushiriki maarifa yao katika vikundi vipya. Mbinu hii inakuza ushirikiano, motisha, na ufahamu wa kina wa maandiko.

Utafiti wa awali uliofanywa na Ghaith na Abd El-Malak (2010) uliweka msingi wa ushahidi wa kimataifa, ukionyesha kuwa wanafunzi wa EFL waliotumia mbinu ya Jigsaw walionyesha maendeleo makubwa katika ufahamu wa kina kuliko wale waliotumia mbinu za kawaida za kusoma. Hii imethibitisha ufanisi wa mbinu shirikishi katika muktadha wa lugha ya kigeni. Abuhanda, Darmi, na Abdullah (2021) walibaini kuwa wanafunzi wa Palestina walionyesha mitazamo chanya na kujitahidi kushirikiana zaidi kupitia mbinu ya Jigsaw, jambo linaloongeza umuhimu wa kuzingatia mtazamo wa kijamii na kihisia katika ujifunzaji.

Katika muktadha wa Kiswahili na EFL, tafiti za hivi karibuni zinatoa mchango muhimu. Tuati (2025) alichunguza mtazamo wa wanafunzi wa Libya kuhusu matumizi ya michezo ya Scrabble na Word Ladder katika kukuza misamiati ya Kiingereza, na kugundua kuwa mbinu za kushirikiana na za michezo zinaboresha upataji na uhifadhi wa misamiati hiyo. Vilevile, Salem (2025) alibaini kwamba mbinu ya Imla Tendaji (Interactive Dictation) iliboresha sana ufahamu wa tahajia na uhifadhi wa maneno kwa wanafunzi wa Kiswahili katika Chuo Kikuu cha Tripoli.

Utafiti mwingine wa hivi karibuni, El-Sayed (2022), uliangazia ufanisi wa mbinu ya Jigsaw ikilinganishwa na mhadhara wa kawaida kwa wanafunzi wa Saudi Arabia, huku Mada, Miolo, na Mestari (2024) wakithibitisha ongezeko kubwa la alama za ufahamu wa kusoma baada ya kutekelezwa mbinu ya Jigsaw. Raji na Khoshsima & Saed walisema kwamba mbinu ya Jigsaw inaweza pia kuboresha misamiati, kuonyesha kwamba faida zake hazibaki tu katika ufahamu wa maandiko bali pia katika stadi zingine za lugha.

Kwa jumla, tafiti zilizopita zinaonyesha kwa uthabiti kuwa mbinu za ushirikishwaji kama mbinu ya Jigsaw zinaweza kuongeza motisha, ufahamu wa maandiko, na ujuzi wa kijamii. Hata hivyo, mpaka sasa kuna pengo la kutosha la utafiti unaolenga Kiswahili kama lugha ya kigeni katika mazingira ya Afrika Kaskazini, jambo linalofanya utafiti huu kuwa muhimu na wa kipekee katika kuchunguza athari za mbinu ya Jigsaw katika kuboresha ufahamu wa kusoma kwa wanafunzi wa Libya.

Mbinu ya utafiti:

Washiriki katika utafiti huu ni wanafunzi 25 wa Libya waliojiandikisha katika programu ya lugha ya Kiswahili katika Idara ya Afro-Asia, Chuo Kikuu cha Tripoli. Washiriki wote wako katika muhula wao wa tatu, yaani katika mwaka wa pili wa masomo yao ya shahada ya kwanza. Wanafunzi hawa wanasoma Kiswahili kama lugha ya kigeni na wamemaliza kozi za kimsingi za utangulizi katika lugha hiyo.

Utafiti huo utafanywa katika madarasa ya lugha ya kawaida ya Idara ya Afro-Asia, kutoa mazingira ya kitaaluma yaliyozoeleka kwa wanafunzi.

Utafiti huu unatumia muundo wa kiasi ili kuchunguza ufanisi wa mbinu ya usomaji wa Jigsaw kwenye ufahamu wa kusoma wa wanafunzi. Utafiti unalenga kupima mafanikio yoyote katika stadi za kusoma kwa kutumia tathmini zilizopangwa na zana lengo la kukusanya data.

Vyombo viwili vikuu vitatumika:

Kwanza, mtihani wa awali na baada ya mtihani utasimamiwa ili kutathmini ufahamu wa kusoma wa wanafunzi kabla na baada ya utekelezaji wa shughuli za kusoma mbinu ya Jigsaw katika kipindi cha muhula. Majaribio haya yatalinganishwa na maudhui ya kozi na yataundwa ili kutathmini ujuzi muhimu wa kusoma kama vile kuelewa mawazo makuu, kutambua maelezo na kufanya makisio.

Pili, orodha ya uchunguzi itatumiwa na mwalimu wakati wa vipindi vya kusoma kwa mbinu ya Jigsaw kufuatilia ushiriki wa wanafunzi na ushiriki wao. Orodha hii itazingatia tabia zinazoweza kupimika kama vile mchango katika majadiliano ya kikundi, ukamilishaji wa kazi na muda wa kufanya kazi.

Data zote zitachanganuliwa kitakwimu ili kubaini kama mbinu ya usomaji wa Jigsaw inaleta uboreshaji unaoweza kupimika katika ufahamu wa kusoma miongoni mwa washiriki.

Utaratibu:

Mbinu ya usomaji wa Jigsaw itatekelezwa katika kipindi cha muhula mmoja wa masomo (takriban wiki 12-14) huku wanafunzi 25 **wa mwaka wa pili wa Kiswahili** wakiandikishwa katika Idara ya Afro-Asia katika Chuo Kikuu cha Tripoli. Lengo la msingi ni kuimarisha ufahamu wa kusoma wa wanafunzi kupitia ujifunzaji uliopangwa na shirikishi kwa kutumia mbinu ya Jigsaw.

Mwanzoni mwa muhula, wanafunzi wote watakamilisha jaribio la awali la **ufahamu wa kusoma** linalosimamiwa kupitia **Fomu za Google** ili kutathmini utendaji wao wa kimsingi. Hili litafuatiwa na kikao elekezi, kitakachotolewa kwa Kiarabu na Kiswahili, kitakachotambulisha kanuni za usomaji wa Jigsaw, majukumu ya wanakikundi "wataalamu" na "Jigsaw", na matarajio ya ushiriki shirikishi.

Mchakato wa mbinu ya Jigsaw utafuata mzunguko wa hatua nne:

1- **Mgawanyo wa Matini ya Kusoma:** Kifungu cha usomaji cha Kiswahili kitagawanywa katika sehemu 4–5 zenye maana, kutegemea urefu na uchangamano wa matini.

2- **Kazi ya Kikundi ya Wataalamu:** Wanafunzi hukutana kwanza katika "vikundi vya wataalamu," ambapo kila kikundi huingatia sehemu moja ya maandishi. Wanafafanua misamiati kwa ushirikiano, hujadili maana, na hufupisha sehemu yao.

3- **Vikundi vya Jigsaw:** Wanafunzi huhamia katika "vikundi vya Jigsaw," ambapo kila mshiriki hushiriki sehemu yake na wenzao. Hatua hii inakuza ufundishaji rika na uelewa shirikishi.

4- **Kazi ya Kikundi na Ufuatiliaji wa Mtu Binafsi:** Kila kikundi kinakamilisha kazi ya ufahamu kulingana na maandishi kamili. Baadaye, wanafunzi wote; mmoja mmoja hujibu seti ya maswali ya ufahamu kupitia Fomu za Google ili kutathmini uelewa wao.

Mzunguko huu wa Jigsaw **utajirudia kila baada ya wiki mbili**, na kusababisha takriban mizunguko **mitano hadi sita kamili katika muhula**. Mwishoni mwa muhula, wanafunzi watafanya **jaribio baada ya jaribio**, ambalo pia litatolewa kupitia **Fomu za Google**, iliyoundwa ili kupima uelewaji wa kusoma ikilinganishwa na matokeo ya jaribio la mapema.

Wakati wote wa utekelezaji, **orodha ya uangalizi ya kikundi itatumika kufuatilia ushiriki**, ushirikiano, matumizi ya lugha, na tabia ya kazini wakati wa vikao vya wataalamu na vikundi vya Jigsaw. Orodha hii itasaidia ufuatiliaji wa kiasi wa mienendo ya kikundi na uaminifu wa utekelezaji.

Group-Based Jigsaw Reading Observation Checklist			
Date:			15/3/2025
Observer:	Badredden		Salem
Group	Number:		3
Text Title: Samaki			
Criteria	Yes ✓	o X	Comments
All group members participated actively in expert group discussions.	✓		All students contributed and shared ideas
Each member was able to explain their segment clearly in the Jigsaw group.	✓		Explanations were clear and well-organized.
The group showed collaborative behavior (e.g., turn-taking, respectful communication).	✓		Turn-taking was evident; respectful dialogue.
Students referred to the text during explanations.	✓		Several quotes were cited during discussion.
The group completed the task within the allotted time.	✓		Finished 5 minutes before the time ended.
The group stayed on-task throughout the session.	✓		No distractions noted

Group used Swahili actively during discussion.	✓		Minimal use of Arabic; Swahili mostly used.
Group asked and answered clarifying questions.	✓		One member asked for clarification, answered
Group demonstrated understanding of the full text.	✓		Answers to comprehension task were correct.
Overall group performance improved compared to the previous session	✓		Greater cohesion and clarity observed.

Matokeo:

Sehemu hii inawasilisha matokeo yaliyopatikana kutokana na uchanganuzi wa majaribio ya kabla na baada ya majaribio, uchunguzi wa darasani wakati wa vipindi vya kusoma vya mbinu ya Jigsaw, na tafiti za maoni ya wanafunzi. Seti hizi za data zilitumika kutathmini athari za mbinu ya Jigsaw kwenye ufahamu wa kusoma wa wanafunzi, ushiriki na uzoefu wa jumla wa kujifunza.

1- Ulinganisho wa Matokeo ya Kabla na Baada ya Mtihani

Ulinganisho baada ya alama za mtihani wa awali na baada ya mtihani ulionyesha uboreshaji mkubwa katika ufahamu wa kusoma wa wanafunzi. Alama ya wastani katika jaribio la awali ilikuwa asilimia **58.3%**, huku wastani wa alama za baada ya mtihani ulipanda hadi asilimia **76.9%**, ikionyesha ongezeko la asilimia **18.6%**.

Zaidi ya hayo, idadi ya wanafunzi waliopata alama zaidi ya asilimia **70%** iliongezeka kutoka **8** kati ya **25 (asilimia 32%)** katika mtihani wa awali hadi **18** kati ya **25 (asilimia 72%)** katika mtihani wa baada ya mtihani. Matokeo haya yanapendekeza kuwa matumizi ya mkakati wa mbinu ya Jigsaw yalikuwa na matokeo chanya katika uelewa wa wanafunzi wa nyenzo za kusoma.

2- Matokeo ya Uchunguzi juu ya Mwingiliano na Ushiriki wa Wanafunzi

Uchunguzi uliofanywa wakati wa utekelezaji ulionyesha viwango vya juu vya ushirikishwaji na ushirikiano kati ya wanafunzi. Vikundi vingi vilionyesha yafuatayo:

- Watalaamu wote wanaoshiriki lazima wawe wana umri sawa na darasani mmoja
- Mawasiliano ya heshima na zamu.
- Matumizi thabiti ya Kiswahili wakati wa majadiliano.
- Rejelea maandishi wakati unawaelezea wenzao.
- Kukamilika kwa kazi kwa wakati.

Hasa, **Kundi la 3 na Kundi la 5** zilionyesha viwango vya juu zaidi vya ushirikiano na uwazi wa maelezo. Vikundi vilivyo vina tatizo katika kikao cha kwanza vilionyesha uboreshaji mkubwa katika kipindi cha pili na cha tatu.

Kwa ujumla, matumizi ya mbinu ya Jigsaw yalikuza uwajibikaji, **kazi ya pamoja**, na ufundishaji wa rika, na hivyo kuchangia uelewa wa kina wa maandishi.

3- Maoni ya Mwanafunzi kuhusu Uzoefu wa mbinu ya Jigsaw

Maoni ya wanafunzi yaliyokusanywa kupitia dodoso iliyoundwa yalifichua mtazamo chanya kwa ujumla kuhusu mbinu ya Jigsaw:

- Asilimia **84%** ya wanafunzi waliripoti kuwa walipendelea mbinu ya Jigsaw kuliko masomo ya kawaida ya kusoma.
- Asilimia **76%** walikubali kwamba walielewa vyema maandishi yaliyosomwa walipowaeleza wengine.
- Asilimia **88%** walisema shughuli hiyo iliwasaidia kutumia Kiswahili kikamilifu zaidi.
- Baadhi ya wanafunzi hapo awali walijisikia vibaya kuzungumza katika vikundi lakini wakajiamini zaidi baada ya muda.
- Wanafunzi wachache (asilimia **12%**) walipendelea kufanya kazi kibinafsi, wakitaja wasiwasi katika mipangilio ya kikundi.

Wanafunzi waliangazia asili ya ushirikiano wa shughuli, fursa ya kujifunza kutoka kwa wenzao, na muundo wazi kama nguvu kuu za mbinu. Hata hivyo, baadhi walipendekeza maagizo yaliyo wazi zaidi na usimamizi bora wa wakati katika vipindi vijavyo.

4- Uchambuzi wa Data

Kielelezo (kilichoambatishwa) kinaonyesha mabadiliko ya wastani wa alama za wanafunzi kabla na baada ya kutekeleza mbinu ya Jigsaw ya kujifunza usomaji wa Kiswahili. Wastani wa alama za wanafunzi kwenye mtihani wa awali ulikuwa asilimia **58.3%**, ikionyesha matatizo katika kuelewa usomaji wa matini. Baada ya kutekeleza mkakati wa mbinu ya Jigsaw, wastani wa alama uliongezeka hadi asilimia **76.9%**, uboreshaji mkubwa wa asilimia **18.6%**.

Zaidi ya hayo, idadi ya wanafunzi waliopata alama zaidi ya asilimia **70%** iliongezeka kutoka wanafunzi **8** kati ya **25** (asilimia **32%**) kwenye mtihani wa awali hadi wanafunzi **18** (asilimia **72%**) baada ya kutekelezwa, jambo linaloonyesha matokeo chanya ya mkakati wa mbinu ya Jigsaw katika kuboresha ufahamu wa kusoma.

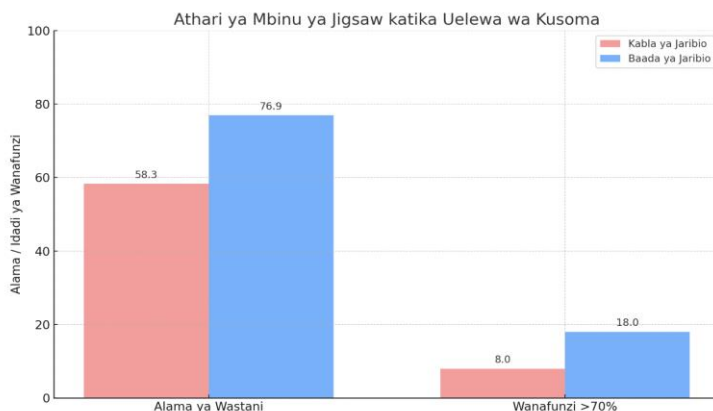
Matokeo haya yanaonyesha kuwa utekelezaji wa mkakati wa mbinu ya Jigsaw ulileta uboreshaji mkubwa katika uwezo wa wanafunzi wa kusoma vizuri, kutokana na kuongezeka kwa mwingiliano na ushirikiano katika vikundi vya kujifunza, pamoja na kujiamini na kuimarika kwa motisha.

Zaidi ya hayo, uchunguzi wa darasani na matokeo ya uchunguzi yalidhihirisha kuongezeka kwa viwango vya ushiriki na ushirikiano wa wanafunzi wakati wa shughuli za ujifunzaji, pamoja na matumizi thabiti ya Kiswahili katika mijadala, kuheshimu majukumu ya kuzungumza, na kusahihisha matini kwa ufanisi.

Kulingana na matokeo haya, ufanisi wa mkakati wa mbinu ya Jigsaw kama zana ya kufundishia kwa ajili ya kuimarisha ufahamu wa usomaji miongoni mwa wanafunzi wanaojifunza Kiswahili kama lugha ya kigeni unaweza kuthibitishwa.

Huu hapa ni mchoro ulioboreshwa , unaoonyesha:

- **Alama ya wastani** kabla na baada ya kutumia mbinu ya **Jigsaw**
- **Idadi ya wanafunzi waliopata zaidi ya asilimia 70%** kabla na baada ya majaribio

. Majadiliano

Matokeo ya utafiti huu yanaonyesha kwamba mbinu ya **Jigsaw** iliboresha kwa kiasi kikubwa **ufahamu wa kusoma, ushiriki wa wanafunzi, na uhifadhi wa maarifa**. Kuongezeka kwa alama za baada ya mtihani na idadi ya wanafunzi waliopata alama za juu kunathibitisha ufanisi wa usomaji shirikishi katika kukuza uelewa wa kina wa maandiko. Wanafunzi walionyesha viwango vya juu vya **uwajibikaji, umakini, na ushirikiano wa kijamii**, jambo linalojumuisha dhana ya Vygotsky ya Eneo la Maendeleo ya Karibu (ZPD), ambapo kujifunza hutokea kwa ufanisi zaidi kupitia msaada na mwingiliano wa wenzao.

Vipengele vilivyochangia ufanisi ni pamoja na **mgawanyo wa jukumu la matini**, hatua zilizopangwa za mbinu, na matumizi ya Kiswahili kwa muktadha wa maana, ambazo ziliongeza **kujiamini na ujasiri wa lugha**. Hata hivyo, changamoto zilizojitokeza ni pamoja na **usimamizi wa muda, usawa wa vikundi, na kusitasita kwa baadhi ya wanafunzi kuchukua jukumu la kufundisha wenzao**, ambazo zinaonyesha umuhimu wa mafunzo ya awali na mwongozo wa mwalimu.

Asili ya **kitamaduni na lugha** pia iliathiri utekelezaji: wanafunzi waliokulia katika mfumo wa elimu unaolenga mwalimu walihitaji muda zaidi kujielelevisha katika mijadala ya kikundi, na Kiswahili kama lugha ya kigeni kiliongeza mzigo wa utambuzi. Hata hivyo, Mbinu ya **Jigsaw** ilionyesha uwezo wa kupunguza vikwazo hivi kwa kutoa msaada wa wenzao na kukuza mwingiliano wa maana.

Kwa kuzingatia matokeo haya, tafsiri ya jumla ni kwamba **mbinu ya Jigsaw inaweza kutekelezwa kwa ufanisi katika muktadha wa lugha za kigeni na tamaduni tofauti**, huku ikiboresha motisha, ufahamu wa maandiko, na ujuzi wa kijamii. Matokeo pia yanapendekeza kuwa mbinu hii inaweza kuunganishwa na

mafunzo ya awali na mpangilio makini wa mwalimu ili kupunguza changamoto zilizobainika.

Utafiti wa baadaye unaweza kulinganisha ufanisi wa **mbinu ya Jigsaw** na **mbinu za ufundishaji wa kawaida (traditional lecturing)** kwa vipengele vya lugha zaidi, kama vile misamiati, sarufi, na uandishi. Ulinganifu kama huo unaweza kutoa uelewa zaidi juu ya faida za mbinu ya Jigsaw katika kuongeza ushiriki na mafanikio ya wanafunzi, na kubaini ni vipengele gani vinavyoongeza athari zake kwa muktadha wa Kiswahili kama lugha ya kigeni.

Hitimisho

Utafiti huu umebainisha kwa uwazi kwamba mbinu ya **Jigsaw** ni chombo chenye ufanisi mkubwa katika **kuboresha ufahamu wa kusoma, motisha, na ushiriki wa wanafunzi** wanaojifunza Kiswahili kama lugha ya kigeni. Matokeo yanaonyesha kuwa wanafunzi waliboresha ufahamu wa misamiati, uelewa wa maana ya matini, na kujiamini katika kutumia lugha, huku changamoto za awali zinazohusiana na usimamizi wa muda na usawa wa vikundi zikidhibitiwa kwa hatua zilizopangwa na mwongozo wa mwalimu.

Mbinu ya Jigsaw inaonyesha uwezo wa kupunguza vikwazo vinavyotokana na tofauti za kitamaduni na mzigo wa lugha, kwa kuwa wanafunzi hupata msaada wa wenzao katika muktadha wa kijamii unaowezesha kujifunza kwa maana. Hii inathibitisha kwamba mbinu za ujifunzaji shirikishi zinaweza kutumika kwa ufanisi hata katika muktadha wa lugha za kigeni na tamaduni tofauti.

Mapendekezo kwa utafiti wa baadaye ni kulinganisha mbinu ya **Jigsaw** na **ufundishaji wa kawaida (traditional lecturing)**, na kupanua vipimo vya lugha vilivyojumuisha msamiati, sarufi, na uandishi. Utafiti wa kinyume unaweza kutoa uelewa zaidi juu ya faida za mbinu ya Jigsaw katika kuongeza ushiriki wa wanafunzi na mafanikio yao ya kielimu, na kusaidia mwalimu kubuni mbinu bora za ufundishaji wa Kiswahili kama lugha ya kigeni.

Marejeleo:

1-Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

2- Piaget, J. (1973). *To understand is to invent: The future of education*. Grossman.

3- Bruner, J. (1961). The act of discovery. *Harvard Educational Review*, 31(1), 21–32. <https://doi.org/10.17763/haer.31.1.1153p013>

4- Aronson, E., Blaney, N., Stephan, C., Sikes, J., & Snapp, M. (1978). *The Jigsaw classroom*. Sage Publications.

5- Ghaith, G., & Abd El-Malak, M. (2010). Effect of Jigsaw II on literal and higher order EFL reading comprehension. *Educational Research and Evaluation*, 10(2), 105–115. <https://doi.org/10.1080/13803611.2010.505462>

6- Abuhamda, E. A. A., Darmi, R., & Abdullah, H. (2021). Attitudes of Palestinian EFL students towards the use of Jigsaw Cooperative Learning Technique in teaching reading comprehension. *Psychology and Education Journal*, 58(1). <https://psychologyandeducation.net/pae/index.php/pae/article/view/2008>

7- El-Sayed, M. (2022). The effectiveness of using Jigsaw strategy in comparison to traditional lecturing in enhancing reading comprehension skills of Saudi EFL learners. *IJAEDU–International E-Journal of Advances in Education*, 2022, 247–260. <https://ouci.dntb.gov.ua/en/works/7BBmM5B7>

8- Mada, A., Miolo, S. T., & Mestari, S. A. (2024). A Jigsaw Technique as a Stimulant for Promoting Reading Comprehension among EFL High School Students. *Research Review: Jurnal Ilmiah Multidisiplin*, 3(1), 1–12. <https://ereseearchjournal.transbahasa.co.id/index.php/er/article/view/85>

9- Tuati, N. (2025). Libyan EFL University Students' Perceptions on Scrabble and Word Ladder Games as Boosters to English Vocabulary Acquisition and Retention: A Follow-Up Study. *Al-Mukhtar Journal of Social Science*, 431, 01–07.

DOI: <https://doi.org/10.54172/tq4ys265>

10- Salem, B. (2025). Athari za Mbinu ya Imla Tendaji katika Tahajia na Uhifadhi wa Maneno Miongoni mwa Wanafunzi wa Kiswahili katika Chuo Kikuu cha Tripoli. Sebha University Journal of Human Sciences, 24(2) (2025)132-135

. DOI: <https://doi.org/10.51984/johs.v24i2.4043>